

Kotouttaminen ja työvoiman maahanmuutto PMI Rinteen hallituksen ohjelmassa

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Osallistava ja osaava Suomi; kotouttaminen ja työvoiman maahanmuutto osana hallitusohjelmaa

- Kotouttamisen ja työvoiman maahanmuuton kehittäminen osana hallitusohjelmaa
 - Osio 3.5. Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkkinoiden Suomi
 - Työperäinen maahanmuutto ja ulkomaiset osaajat (s. 135)
 - Kotouttaminen (s. 136)
 - Kotouttaminen huomioitu poikkileikkaavasti myös hallitusohjelman muissa osioissa.
- Kotouttamista ja työvoiman maahanmuuttoa koskevilla kirjauksilla yleisempää merkitystä
 - työllisyysastetavoitteen saavuttamiseksi
 - koulutuksellisen tasa-arvon lisäämiseksi
 - sosiaali- ja terveystalouden asiakaslähtöisyyden parantamiseksi
 - yhteiskunnan yhtenäisyyden ja osallisuuden lisäämiseksi

Kotouttamista ja työvoiman maahanmuuttoa koskevien kirjausten toimeenpanon valmistelu

- Työllisyyden edistämisen ministeriryhmä käsittelee valtioneuvostossa työperäiseen maahanmuuton ja kotouttamiseen liittyvät asiat.
- Ministerityöryhmälle asetettu 7 alatyöryhmää
 - Työperäinen maahanmuutto ja kotouttaminen-alatyöryhmän tehtävänä valmistella toimenpiteet kotouttamisen uudistamiseksi hallitusohjelman linjausten mukaisesti ja työperäisen maahanmuuton lisäämiseksi. Jäseninä keskeiset ministeriöt, työmarkkinajärjestöt, kuntia.
 - Myös muiden alatyöryhmien työllä keskeinen merkitys maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllisyyden edistämisen kannalta
- Kotouttamisen kehittämisen kannalta keskeisiä asioita käsitellään myös muissa ministerityöryhmissä ja valmistellaan osana kunkin vastuuministeriön (mm. OKM, STM, OM) toimintaa.
- Toimeenpanosuunnitelma täydentyy, samalla mietitään toimet sidosryhmien osallisuuden varmistamiseksi kotouttamispolitiikan valmistelussa ja toimeenpanossa
- Budjettiriihi: kotouttamisen osaamiskeskukset, ohjaus- ja neuvontapisteet (ml. monikielinen palvelu), työelämän monimuotoisuusohjelma jne

Kotouttaminen

Kotouttamisen kokonaisvaltainen kehittäminen

Hallitusohjelman kirjauksia mm

- *Hallitus laatii kotouttamistoimien uudistamistarpeista kokonaisvaltaisen toimenpideohjelman eduskunnan hyväksymän tarkastusvaliokunnan mietinnön pohjalta.*
- *Parannetaan kotouttamispalveluiden laatua, velvoittavuutta ja vaikuttavuutta ja vahvistetaan kuntien ja kolmannen sektorin roolia.*
- *Myönteistä ja aktiivista kotoutumista edistetään maahanmuuttajan kielitaidon ja ammatillisten valmiuksien vahvistamisella, työllistymisen nopeuttamisella ja yhteiskunnan tuntemusta ja osallisuutta edistämällä.*
- *Otetaan käyttöön kotouttamistyön malli, jolla tuetaan maahanmuuttajien työllistymistä ja mukaan pääsyä suomalaiseen yhteiskuntaan*

Toimeenpanosta

- Valmistellaan kotouttamisen uudistamistarpeista kokonaisvaltainen toimenpideohjelma ja annetaan se selontekona eduskunnalle vuoden 2020 loppuun mennessä. Selonteon eduskuntakäsittelyn pohjalta uudistetaan kotouttamislaki ja muu relevantti lainsäädäntö.

Kotouttamisen kokonaisvaltainen kehittäminen

Toimeenpanosta

- Selonteon valmistelua johtaa Työllisyyden edistämisen ministerityöryhmä, ja sille asetettu Työvoiman maahanmuuton ja kotouttamisen-alatyöryhmä. Liittymäpintoja muiden ministerityöryhmien työhön.
- Selonteon valmistelun tueksi vahvistetaan tietopohjaa kotouttamisen nykytilasta ja kehittämistarpeista
 - Kotouttamistoimijat laajasti osallistava valmistelutapa
 - Käynnistymässä selvityksiä, mm. TEM ja OKM yhteistyössä maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolkujen toimivuuden arviointi
- Kotouttamista ei voida kehittää irrallaan muusta yhteiskunnan ja rakenteiden kehittämisestä, joten yhteydessä muuhun valmisteluun mm. SOTE-uudistus, kuntien työllisyyskokeilut, jatkuvan oppimisen ja muut koulutus uudistukset jne.
- Selonteon ja valtion kotouttamisohjelman valmistelun yhdistäminen

Maahanmuuttajien työllisyyden edistäminen

- Maahanmuuttajien työllisyyden parantaminen ja osaavan työvoiman maahanmuutto keskeisiä tekijöitä hallituksen tavoitellessa työllisyysasteen nostoa 75 %:iin

Hallitusohjelman kirjauksia mm

- *Työllisten määrää voidaan kasvattaa nostamalla jo maahan muuttaneiden työllisyysastetta, koulutusmahdollisuuksia parantamalla sekä vahvistamalla erityisesti osaavan työvoiman työperusteista maahanmuuttoa. Työperusteisen maahanmuuton vahvistaminen edellyttää toimivia ja tasaveroisia pelisääntöjä työmarkkinoilla sekä niiden tehokasta ja kattavaa valvontaa.*
- *Työllisyystavoitteen saavuttaminen edellyttää työn tarjontaa ja kysyntää tukevia toimia sekä kohtaanto-ongelman lievittämistä mm:*
 - *Jo maahan muuttaneiden työmarkkinavalmiuksia parannetaan ja erityisesti osaavan työvoiman työperusteista maahanmuuttoa lisätään.*

Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevia keinoja koskevia kirjaukset, joissa maahanmuuttajat mainittu

Hallitusohjelman linjauksia

- *Kehitetään välityömarkkinoita. Erityisen tuen tarpeessa olevien (muun muassa osatyökykyiset, maahanmuuttajat, vammaiset, nuoret, ikääntyneet) pääsyä työllistymistä edistävien ja yksilöllisten palveluiden piiriin tehostetaan. Työhön valmentajien saatavuutta parannetaan TE- ja sosiaalipalveluissa. Vahvistetaan mielenterveyspalveluiden saatavuutta.*
- *Uudistetaan kolmannen sektorin palkkatuki. Tavoitteena on, että nykyiseen kolmannen sektorin palkkatukeen kytketään vahva yksilöllinen tuki, työkyvyn kartoitus ja muut palvelut siten, että mallista tulee uusi tuki avoimille työmarkkinoille siirtymiseen. Hallituksen tavoitteena on nostaa vaikeasti työllistyvien osatyökykyisten, vammaisten, pitkäaikaistyöttömien ja maahanmuuttajien palkkatuen enimmäismäärää.*

Kotoutumispalveluiden kehittäminen ja maahanmuuttajien työllisyyden edistäminen

Hallitusohjelman kirjauksia

- Vahvistetaan maahanmuuttajien osaamisen tunnistamista ja ohjausta.
- Rakennetaan (maahanmuuttajien) yhden luukun moniammatillisia kotouttamis- ja osaamiskeskuksia ja edistetään parhaiden käytäntöjen valtakunnallista levittämistä.
- Selvitetään kotoutumiskoulutuksen vahvistamista niin, että se kattaa kaikki väestöryhmät eri koulutusasteilla ja mahdollistaa kieli- ja kotoutumiskoulutuksen myös niille maahanmuuttajille, jotka ovat työmarkkinoiden ulkopuolella.
- Kielikoulutukseen tulee päästä kolmen kuukauden kuluessa myönteisen oleskelulupapäätöksen saamisesta.

• **Toimeenpanosta**

- Valmistellaan valtakunnallinen malli maahanmuuttajien osaamisen tunnistamiseksi ja vahvistetaan ohjausta TE-toimistojen ja oppilaitosten yhteistyönä.
- Vakiinnutetaan maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjaus- ja neuvontapisteiden toiminta
- Selvitetään kotoutumiskoulutuksen kehittämistä osana maahanmuuttajien työllisyys- ja koulutuspolkujen arviointia
- Valtio – kunta yhteistyö osaamiskeskustoiminnan kehittämisessä

Kotoutumispalveluiden kehittäminen ja maahanmuuttajien työllisyyden edistäminen

Hallitusohjelman kirjauksia

- Luodaan työelämän ohjelma lisäämään työnantajien rekrytointi- ja monimuotoisuusosaamista sekä maahanmuuttajien osaamisen tunnistamista ja kehittämistä työpaikoilla.
- Työn ohessa tulee olla maahanmuuttajien kieliopetusta ja esimerkiksi ammatillista koulutusta.
- Varmistetaan kotoutumis- ja kielikoulutusta työelämän ulkopuolella oleville maahanmuuttajataustaisille vanhemmille.

Toimeenpanosta

- Työelämän monimuotoisuus-ohjelman valmistelu aloitettu
- Tulevan ESR- ja muun hanketoiminnan hyödyntäminen kehittämistyön tukea

Lasten, nuorten ja perheiden kotoutuminen

Hallitusohjelman kirjauksia

- *Laaditaan erillisohjelma, jolla varmistetaan maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten oppimisen edellytykset ja turvataan koulutussiirtymät. Vahvistetaan suomi tai ruotsi toisena kielenä (s2)-opetusta varhaiskasvatuksessa velvoittavaksi ja panostetaan maahanmuuttajataustaisten oppilaiden tukemiseen koulutuksen nivelvaiheissa.*
- *Parannetaan maahanmuuttajataustaisten jatko-opintovalmiuksia lisäämällä opinto-ohjausta ja monialaista yhteistyötä perheiden kanssa.*
- *Vahvistetaan kielikoulutusta työelämän ulkopuolella oleville maahanmuuttajataustaisille vanhemmille.*

Keskeisiä myös mm

- Perhevapaaudistus, lapsiperhestrategia, LAPE-muutosohjelma, toimenpideohjelma kiusaamiseen puuttumiseksi ja yksinäisyyden vähentämiseksi.
- Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma sekä toimenpideohjelma varhaiskasvatuksen laadun ja tasa-arvon vahvistamiseksi sekä osallistumisasteen nostamiseksi.
- Oppivelvollisuuden nostaminen ja korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelma
- Lastensuojelun jälkihuollon kehittäminen. (Ilman huoltajaa tulleet alaikäiset turvapaikanhakijat)

Osallisuus, hyvät väestösuhteet ja hyvinvointi

Hallitusohjelman kirjauksia

- *Hallituskaudella laaditaan laaja-alainen hyvien väestösuhteiden edistämisen toimintaohjelma täydentämään valtion kotouttamisohjelmaa.*

Keskeisiä myös mm:

- rasismien ja syrjinnän vastainen toimintaohjelma, kielipoliittinen ohjelma, perus- ja ihmisoikeusohjelma, demokratiaohjelma
- lähiöohjelma, jolla edistetään asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta sekä asuinalueiden elinvoimaa ja ehkäistään segregatiota.
- asumisneuvonnan saatavuuden parantaminen ja asunnottomuuden ennaltaehkäisy – yhtenä painopistealueena maahanmuuttajat
- Istanbulin sopimuksen (Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi) täysimääräinen toimeenpano
- kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksien vahvistaminen
- Sote-uudistus, sotu-uudistus, mielenterveysstrategia

Muita kotouttamisen kehittämisen kannalta keskeisiä kirjauksia

- Hallituksen tavoitteena on lisätä osaajien työperäistä maahanmuuttoa.
- Turvapaikanhakijoiden kotouttamisen on käynnistyttävä jatkossa entistä aikaisemmin, jo vastaanottokeskuksessa
- Ihmiskaupan uhrien aseman parantaminen
- Kiintiöpakolaisten määrä nostetaan vuonna 2020 vähintään 850 tasolle. Tämän jälkeen arvioidaan vuosittain kiintiöpakolaisten määrä välille 850–1 050 ottaen huomioon turvapaikanhakijoiden määrä.
- Valtionosuusjärjestelmän kehittäminen ottamaan huomioon paremmin alueiden tarpeet ja erityispiirteet

Työvoiman maahanmuutto

Osaavan työvoiman lisääminen ja pitäminen Suomessa

- Suomi tarvitsee aktiivista työperäistä maahanmuuttoa. Hallituksen tavoitteena on lisätä osaajien työperäistä maahanmuuttoa. Työperäisen maahanmuuton painopisteeksi asetetaan työvoimapulasta kärsivät alat sekä TKI-toiminnan kärki- ja kasvualojen kannalta olennaiset erityisosaajat, opiskelijat ja tutkijat. Kootaan laaja-alainen toimenpideohjelma tavoitteen toteuttamiseksi
- Panostetaan kansainvälisten osaajien pitämiseen ja vetovoimatyöhön sekä oleskelulupajärjestelmän nopeuttamiseen laatimalla ja resursoimalla poikkihallinnollinen ohjelma.
- Kootaan toimenpideohjelma kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden työllistymisen parantamiseksi. Selvitetään taloudellisia tukimuotoja EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevien Suomessa opiskelevien lukukausimaksujen kompensoimiseksi, jos he jäävät valmistuttuaan Suomeen töihin. Pidennetään valmistumisen jälkeinen oleskelulupa kahteen vuoteen ja mahdollistetaan lyhytaikaisen työn vastaanotto.
- Tehostetaan ja nopeutetaan työperusteisen oleskeluluvan käsittelyaikoja vahvistamalla edustustoverkkoa sekä purkamalla prosesseihin liittyviä pullonkauloja selvitysten pohjalta. Varmistetaan työperusteisten oleskelulupien nopea ja sujuva käsittely tavoitteena keskimäärin kuukauden käsittelyaika. Varmistetaan kausityöntekijöiden työperusteisten oleskelulupien riittävän nopea käsittely yritysten työvoimatarpeen turvaamiseksi.
- Siirretään työperäisen maahanmuuton hallinto työ- ja elinkeinoministeriöön käsittelyn tehostamiseksi

Osaavan työvoiman lisääminen ja pitäminen Suomessa

- Valtio ja kunnat panostavat osaavan työvoiman saatavuuteen, työperäiseen maahanmuuttoon ja kotoutumiseen. Valtio sitoutuu yhdessä halukkaiden kuntien kanssa resursoimaan pysyvän toimintamallin kansainvälisten osaajien houkuttelemiseksi.
- Työperäisessä maahanmuutossa noudatetaan EU- ja ETA -alueen ulkopuoliseen työvoimaan sovelletaan saatavuusharkintaa eurooppalaisen valtaviirran mukaisesti.
- Työvoiman liikkuvuuden ja kohtaannon varmistamiseksi sekä saatavuusharkinnan joustavoittamiseksi arvioidaan tarve alueellisen työlupalinjausmenettelyjen yhdistämiseksi laajemmiksi kokonaisuuksiksi.
- Säädetään avainhenkilölaki pysyväksi.
- Parannetaan kausityöntekijöiden mahdollisuuksia vaihtaa työnantajaa.
- Varmistetaan, että Suomeen töihin tulevat saapuvat maahan työntekoon tarkoitettulla luvalla (muun muassa turistiviisumien käytön kitkeminen). Ulkomaisten ei-työsuhteisten kausityöntekijöiden asema turvataan lainsäädännön keinoin (esimerkiksi marjanpoimijat).
- Uudistuksissa otetaan huomioon ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön torjunta.

Talent Boost toimenpideohjelma

- **Toimeenpanosta**
- Hallitus käynnistää poikkihallinnollisen erityisasiantuntijoiden, työntekijöiden, opiskelijoiden ja tutkijoiden maahanmuuton ohjelman
 - Tavoitteena on nostaa Suomen houkuttelevuus ja pitovoima osaajille ja heidän perheilleen uudelle tasolle.
 - Painopisteinä yritysten kasvun ja kansainvälistymisen sekä TKI-toiminnan kärki- ja kasvualojen kannalta olennaiset osaajat samoin kuin työvoimakapeikkoalat
 - Ohjelmalla yhteen sovitetaan työllisyys-, elinkeino-, innovaatio-, koulutus- ja maahanmuuttopolitiikka vahvistamaan
 - osaavan työvoiman saatavuutta
 - työmarkkinoiden kohtaantoa
 - yritysten ja TKI-toiminnan kasvua ja kansainvälistymistä ja investointien houkuttelua
 - ulkomaalaisten opiskelijoiden ja tutkijoiden Suomeen työllistymistä
 - työnantajien rekrytointi- ja monimuotoisuusosaamista

Painopisteitä

- Yritysten ja TKI-toiminnan kasvun ja kansainvälistymisen sekä investointien houkuttelun tukeminen kansainvälisillä osaajilla BF:n, TE-hallinnon ja kaupungin yhteen sovitetuilla palveluilla
- Oleskelulupamenettelyjen kehittäminen sis. jatkossa myös opiskelijoiden ja tutkijoiden oleskelulupien pullonkaulat. Tavoitteena hallitusohjelman 1 kk työperusteisille luvulle
- Kansainvälisten osaajien, ml kv opiskelijat ja tutkijat, ja heidän perheidensä Suomeen houkuttelun, asettautumisen ja jäämisen vahvistaminen (OKM:n työryhmän suositusten hyödyntäminen opiskelijoiden työllistymiseksi)
- Kansainvälisen rekrytoinnin mallin luominen, ml kysynnän ja tarjonnan parempi identifikaatio.
- Työelämän vastaanottavuuden ja monimuotoisuuden sisäisen kansainvälistymiskyvykkyyden lisääminen
- Harmaan talouden ja ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön torjunta

Kiitos!